

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
The Journal Of Social Sciences Institute

YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
THE JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES
INSTITUTE

ISSN: 1302-6879

DERGİMİZ

Scientific Indexing Services

DergiPark
AKADEMİK
Tübitak DergiPark

Google
akademik

TARAFINDAN TARANMAKTADIR

HAKEMLİ DERGİDİR

YIL/YEAR: 2016 SAYI/NUMBER: 32

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
The Journal Of Social Sciences Institute

Hakemli Dergi, Yıl 2016 Sayı:32
Peer-Reviewed Journal, Year:2016 Issue: 32

YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
THE JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES INSTITUTE

Sahibi/Owner

Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Adına
Doç. Dr. Bekir KOÇLAR

Editörler/Editors

Doç. Dr. Bekir KOÇLAR
Yrd. Doç. Dr. Abdulaziz KARDAŞ
Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇALIŞ

Tercüme ve Dil Editörleri/Translation and Language Editors

Prof. Dr. M. Şirin ÇIKAR(Arapça)
Yrd. Doç. Dr. Aydın GÖRMEZ (İngilizce)
Yrd. Doç. Dr. Süleyman ERATALAY (Almanca)
Yrd. Doç. Dr. Mustafa SOLMAZ (Fransızca)

Yayın Kurulu/Editorial Board

- Prof. Dr. Abed Elrahim Azzam Mohammad MARASHDEH, Jadara Üniversitesi, Ürdün
Prof. Dr. Ali J. Al-ALLAQ, el-Ain Üniversitesi, Birleşik Arap Emirlikleri
Prof. Dr. Alfina SİBGATULLİNA- Russian Academy of Sciences- Rusya
Prof. Dr. Azmi SÜSLÜ-Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Bayram KODAMAN-Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Faruq MAWASÍ, Al Qasimi Academy, Filistin.
Prof. Dr. Ivan BALTA-University of Osije- Hırvatistan
Prof. Dr. Hasan ÇİÇEK-Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Medhat Saad Mohamed ELGAYAAR, Zagazig Üniversitesi, Mısır
Prof. Dr. M. Şirin ÇIKAR-Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Metin AYIŞIĞI-Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Munjid Mustafa BAHJAT, International Islamic University, Malaysia.
Prof. Dr. Necmettin ALKAN-Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Nimetullah HAFIZ-Balkan Tarihi Araştırmaları Merkezi-Kosova
Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU-Vařsova Yunus Emre Enstitüsü-Polonya
Prof. Dr. Recai KARAHAN, Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Salim CÖHCE İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Samı Alı JABBAR, Basra Üniversitesi-Irak
Prof. Dr. Serbo RASTODER-University of Montenegro-Karadağ
Prof. Dr. Süleyman Turduyeviç KAYIPOV-Sincan Pedagoji Üniversitesi-Çin
Doç. Dr. Bekir KOÇLAR-Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Tamer BALCI - The University of Texas-ABD
Doç. Dr. Vitaliy POZNAHİREV, Russian Academy of Sciences- Rusya
Yrd. Doç. Dr. Abdulaziz KARDAŞ Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ÇAVDAR, Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Salih Ahmad ABDULVEHHAB-Ezher Üniversitesi-Mısır

Danışma Kurulu/Advisory Board

Prof. Dr. Alfina SİBGATULLİNA
Prof. Dr. Ali Fuat DOĞU
Prof. Dr. Azmi SÜSLÜ
Prof. Dr. Bayram KODAMAN
Prof. Dr. Hasan BABACAN
Prof. Dr. Ivan BALTA
Prof. Dr. Metin AYIŞIĞI
Prof. Dr. Necdet HAYTA
Prof. Dr. Nimetullah HAFIZ
Prof. Dr. Reha SAYDAN
Prof. Dr. Salim CÖHCE
Prof. Dr. Serbo RASTODER
Prof. Dr. Süleyman Turduyevič KAYIPOV
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN
Doç. Dr. A. Menaf TURAN
Doç. Dr. B. Cercis TANRITANIR
Doç. Dr. Cesur PEVLEVAN
Doç. Dr. M. Akif ARVAS
Doç. Dr. Mehmet AYGÜN
Doç. Dr. Rafet ÇAVUŞOĞLU
Doç. Dr. S. Cem ŞAKTANLI
Doç. Dr. Suvat PARİN
Doç. Dr. Tamer BALCI
Doç. Dr. Tuncay ÖĞÜN
Doç. Dr. Zafer KANBEROĞLU

Sekreteryas/Secretary

Ahmet KÖKLÜ
Murat ÇABAZ

Dizgi-Baskı/Print-Composiion

Baranoğlu Ofset Matbaacılık
Tel: (0432)215 94 06 VAN

Yazışma Adresi/Correspondence Address

Yrd. Doç. Dr. Abdulaziz KARDAŞ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü/VAN
Tel: 0432 225 11 17- 0432 225 10 24 /2002- Fax:0432 225 10 52
İleti Adresi: sbedergisi@yyu.edu.tr

Baskı Yılı/Date of Publication

2016

İÇİNDEKİLER / Contents

ANTROPOLOJİ/ANTHROPOLOGY

- Yrd. Doç. Dr. Derya SİLİBOLATLAZ BAYKARA**
Faunal Results From Salat Tepe In The Upper Tigris Region;
Southeast- Turkey 11

DİL VE EDEBİYAT/LANGUAGE AND LITERATURE

- Doç. Dr. A. Mecit CANATAK**
Osman Cemal Kaygılı'nın Mizah Anlayışı ve Akşamcılar'ı 27
- Doç. Dr. Secaattin TURAL**
Ziya Osman Saba: Sükun ve Teslimiyetin Şairi 45
- Yrd. Doç. Dr. Mustafa SOLMAZ**
Bihruz Bey ve Madame Bovary Arasındaki Benzerlikler 53
- Yrd. Doç. Dr. Sevda KAMAN**
Ahmet Erhan'ın Şiirlerinde Argo ve Sövgü 65
- Yrd. Doç. Dr. Aydın GÖRMEZ**
Okutman Kıvılcım Uzun
The Traces Of Epic Theatre In Bertolt Brecht's Mother Courage
And Her Children 81
- Yrd. Doç. Dr. Fethi DEMİR**
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Recep TAŞ
Türkiye'de Karşılaştırmalı Edebiyat Çalışmalarından İki Örnek 93

EĞİTİMBİLİMLERİ/EDUCATION SCIENCES

- Yrd. Doç. Dr. Erhan GÖRMEZ**
Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Kullandıkları
Yöntemler ve Ders Materyalleri Üzerine Bir Çalışma 115
- Tuğba TÜZEMEN**
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Nuri KARDAŞ
Kademik Çelişki Tekniğinin Öğrencilerin Türkçe Dersine Yönelik
Tutumlarına Etkisi ve Bazı Değişkenlerle İlişkisi 127
- Yrd. Doç. Dr. Raşit KOÇ**
Yenilenen Türkçe Programı Üzerine Bir Değerlendirme 151

FELSFİ/PHILOSOPHY

- Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman MENGİ**
Platon'un Devlet Teorisinde Toplumsal Sınıflar ve Konumları 163

İLAHİYAT / TEOLOGIE

- Prof. Dr. Halil Şükrü HEYYAS**
Bir Okuma Göstergesi Olarak Alıntı Aşaması -Tahsin Germiyâni'nin
"Mendildeki Ağzı" Seçkisi Örneğinde 177

İLÂHİYAT / TEOLOGIE

Arş. Gör. Mazhar DEDE

Prof. Dr. Mehmet Şirin ÇIKAR

Arapça Öğreniminde Yapılan Kullanım Hataları

192

Majed Hasan Haj Mohammad

Yrd. Doç. Dr. Abdulhadi TİMURTAŞ

Mahmûd El-Câsim'in Nuzûhu Meryem Adlı Romanında Açık ve Kapalı Mekan Estetiği

235

Yrd. Doç. Dr. Ali HATALMIŞ

Memlûklara Kadar Sis (Kozan) ve Çevresinde Görülen Fetihler (Conquests Made At Sis (Kozan) Until The Mamluks)

255

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER/ ECONOMIC AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Öğr. Gör. Ayhan CESUR

Vadeli İşlem Piyasaları, Piyasaların Kısa Tarihi ve İşleyişlerinin İncelenmesi

289

SOSYOLOJİ/ SOCIOLOGY

Yrd. Doç. Dr. Mustafa GÜNERİGÖK

Din Sosyolojisi Metodolojisinde Anlayıcı Yaklaşım

307

Prof. Dr. Ayşen AÇIKKOL YILDIRIM	Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Cesur PEHLEVAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan ÇİÇEK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. M. Şirin ÇIKAR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Mohammed Saber OBAID	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Reha SAYDAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Adnan ADIGÜZEL	Osman Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Atik AYDIN	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Nadir Özdemir	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa KIRKIZ	Bingöl Üniversitesi
Doç. Dr. Selma BAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Zihni MEREY	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah İNCE	Sakarya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdulhadi TİMURTAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah OĞRAK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet EYİM	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Ahmet KOÇAK	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Emel KOŞAR	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniv.
Yrd. Doç. Dr. Fırat YILDIZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Hatice COŞKUN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. İsmail AKYÜZ	Namık Kemal Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mahmut DÜNDAR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Nuri KARDAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. R.Melih ERZEN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. S. Battal UĞURLU	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Tahir ZORKUL	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Raşit KOÇ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Zahide PARLAR	Bartın Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Zeki EDİS	Yüzüncü Yıl Üniversitesi

HAKEMLERİMİZ / REFEREES

Prof. Dr. Ahmet BURAN	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. A. E. Azzam Mohammad MARASHDEH,	Jadara Üniversitesi, Ürdün
Prof. Dr. Ali J. Al-ALLAQ, el-Ain Üniversitesi,	Birleşik Arap Emirlikleri
Prof. Dr. Azmi SÜSLÜ	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Fuat DOĞU	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Alfina SİBGATULLİNA	Russian Academy of Sciences-Rusya
Prof. Dr. Bayram KODAMAN	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. B. Kemal YEŞİLBURSA	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal AYDOĞAN	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Faruq MAWAŞI,	Al Qasimi Academy, Filistin.
Prof. Dr. Ivan BALTA	University of Osije- Hırvatistan
Prof. Dr. Medhat Saad Mohamed ELGAYAAR,	Zagazig Üniversitesi, Mısır
Prof. Dr. Munjid Mustafa BAHJAT,	International Islamic University, Malaysia.
Prof. Dr. Nimetullah HAFİZ Balkan Tarihi Araştırmaları Merkezi-Kosova	
Prof. Dr. Salim CÖHCE	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. S. Esin DAYI	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Gülay ÖĞÜN BEZER	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan BABACAN	M. Akif Ersoy Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR	Mardin Artuklu Üniversitesi
Prof. Dr. İsa YÜCEER	Bitlis Eren Üniversitesi
Prof. Dr. M. Salih ARI	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. M. Şirin ÇIKAR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet KUBAT	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Metin AYIŞIĞI	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet HAYTA	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Necmettin ALKAN	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Nevzat TARTI	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Öztürk EMİROĞLU	Varşova Yunus Emre Enstitüsü-Polonya
Prof. Dr. Recai KARAHAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Reha SAYDAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Resul ÖZTÜRK	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Samı Alı JABBAR,	Basra Üniversitesi-Irak
Prof. Dr. Serbo RASTODER	University of Montenegro-Karadağ
Prof. Dr. Serpil SÜRMEİ	On Dokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin SÖNMEZSOY	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman Turduyeviç KAYIPOV	Sincan Pedagoji Üniversitesi-Çin
Prof. Dr. Şakir GÖZÜTOK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Şenol ÇELİK	Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Yakup CİVELEK	Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Abdullah DUMAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulmecit CANATAK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Adnan ÇEVİK	Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Bedri SARICA	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Bekir KOÇLAR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi

HAKEMLERİMİZ / REFEREES

Doç. Dr. Cesur PEHLEVAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Gülsen BAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Faruk ALAEDDİNOĞLU	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail EYYUPOĞLU	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet AYGÜN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Menaf TURAN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet DEMİRTAŞ	Bitlis Eren Üniversitesi
Doç. Dr. M. Salih MERCAN	Bitlis Eren Üniversitesi
Doç. Dr. M. Akif ARVAS	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa SARICA	Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Nihat ŞİMŞEK	Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Özer KÜPELİ	Kâtip Çelebi Üniversitesi
Doç. Dr. Rafet ÇAVUŞOĞLU	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Sabri AZGÜN	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Selma BAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Tamer BALCI	The University of Texas-ABD
Doç. Dr. Tuncay ÖĞÜN	Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Vecihi SÖNMEZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer KANBEROĞLU	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Zekeriya NAS	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdulaziz KARDAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah OĞRAK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdulhadi TİMURTAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Abdurrahim TUFANTOZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet EYİM	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aysun YARALI AKKAYA	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Arif GEZER	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bülent ALAN	Mardin Artuklu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Cengiz ATLI	Iğdır Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. E. Yaşar DEMİRCİ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ercan ÇAĞLAYAN	Muş Alparslan Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul ÇAVDAR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Aydın GÖRMEZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Erkan AFŞAR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fatih GENCER	Bitlis Eren Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Fırat YILDIZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Güneş ŞAHİN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet KULAZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet PINAR	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet TOP	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Melih ERZEN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Metin YILDIZ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Halil ERZEN	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. M. Nuri KARDAŞ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat ÖZTÜRK	Yüzüncü Yıl Üniversitesi

HAKEMLERİMİZ / REFEREES

Yrd. Doç. Dr. Nevzat KELEŞ
Yrd. Doç. Dr. Nilgün BİLİCİ
Yrd. Doç. Dr. Oktay BAŞAK
Yrd. Doç. Dr. Osman AYTEKİN
Yrd. Doç. Dr. Ömer DEMİRBAĞ
Yrd. Doç. Dr. Ramazan ÖZMEN
Yrd. Doç. Dr. Rahmi TEKİN
Yrd. Doç. Dr. Raşit KOÇ
Yrd. Doç. Dr. Recep DEMİR
Yrd. Doç. Dr. Sait EBİNÇ
Yrd. Doç. Dr. Sevda ERATALAY
Yrd. Doç. Dr. Veysi SEVİNÇLİ
Yrd. Doç. Dr. Yalçın KARACA
Yrd. Doç. Dr. Yasin DOĞAN
Dr. Salih Ahmad ABDULVEHHAB

Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Atatürk Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Kafkas Üniversitesi
Ezher Üniversitesi-Mısır

AHMET ERHAN'IN ŞİİRLERİNDE ARGO VE SÖVGÜ

Sevda KAMAN

Yrd. Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Dilbilim bölümü

skaman@bartin.edu.tr

*“Kalırsa bir soru kalır benden
Yanıtı var mıdır bilmem
Denizine, göğüne, toprağına
Uçanına, kaçanına bu dünyanın
Kalırsa bir soru kalır benden”*

Kalırsa Bir Soru, Ahmet Erhan

ÖZ

Ödüllü şiirleriyle 1980'lerin başında adını duyuran, şiirleri yabancı dillere çevrilen Ahmet Erhan, Çağdaş Türk şiirinin karamsar şairlerinin başında gelir. İlk şiirleri 1976 yılında dergilerde yayımlanmaya başlayan şairin bütün eserleri için 2005'te Dyonisos Onur Ödülü layık görülmüştür. Ahmet Erhan bireysel ve toplumsal temaları zengin sözcük dağarcığıyla dile getiren, imge ve tema yönünden sürekli değişen ve çeşitlilik gösteren bir şiir anlayışına sahiptir. İlk şiir kitabıyla “Behçet Necatigil Ödülü”nü alarak genç yaşta tanınmayı başaran Ahmet Erhan'ın toplu şiirleri 2014 yılında *Burada Gömülüdür* adıyla iki cilt halinde basılmıştır.

Ahmet Erhan, *Çıkmaz* adlı şiirinde “*Artık küfürlerimi elimin tersiyle silmeliyim*” dese de onun şiirlerinde argo ve sövgünün ayrı bir yeri vardır. Bu çalışmada argo ve sövgü kavramlarına, bu kavramların edebiyatta kullanım alanlarına kısaca değinilecek akabinde *Burada Gömülüdür*'deki tüm şiirlerinden hareketle Ahmet Erhan'ın söz varlığında argo ve sövgünün yeri üzerinde durulacaktır. Kaba dil sayılan argonun estetik bir dili olan şiirde kullanımı şiirlerden örneklerle açıklanacaktır. Çalışmanın sonunda 1980'lerdeki toplumcu-gerçekçi şiirin güçlü bir temsilcisi olan Ahmet Erhan'ın şiirlerindeki dil anlayışı, Türkçeye yaklaşımı da değerlendirmeye alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Ahmet Erhan, argo, sövgü, şiir dili

SLANG AND SWEARING IN AHMET ERHAN'S POETRIES

ABSTRACT

Ahmet Erhan who got famous at the beginning of the 80s and whose poems translated into foreign languages is the leading of the pessimistic poets of the Turkish poetry. The poet whose first poems were started to be published in magazines in 1976 was granted Dyonisos Honary Award in 2005. Expressing individual and collective themes with his rich vocabulary, Ahmet Erhan has a different sense of poetry which is variable and constantly changing in terms of theme and imagery. He was well-known being awarded “Behçet Necatigil Award” in his early age with his first poetry book. His collective poems were published titled “*Burada Gömülüdür*” in 2014 with 2 volumes.

In spite of the fact that he says in his poet “*Çıkmaz*”, “*I should wipe my slangs totaly*”, his slang and his swearing have characteristic impact on his poetry. In this study the themes of slang and swearing and their use in literature will be mentioned briefly. Then the significance of slang and swearing in Ahmet Erhan's poetry will be stressed by giving examples in all of the poems in “*Burada Gömülüdür*”. Considered abusive language, the use of slang in poetry which has an aesthetic language will be explained with samples from poems. At the end of the study, the sense of language in poems by Ahmet Erhan who is influential representative of social realistic poetry in 1980s and his approach to the language of Turkish will be taken under review.

Key words : Ahmet Erhan, slang, swearing, poetry dialect

Giriş

İlk şiir kitabıyla “Behçet Necatigil Ödülü”nü alarak genç yaşta tanınan Ahmet Erhan, 1980’lerin başlarında toplumcu gerçekçi şiirin gündemdeki ismidir. (ASİLTÜRK 2006: 132) Erhan’a tüm şiirlerinde eşlik eden karamsar hava bir söyleşisinde belirttiği gibi acılı ve zorlu günlerin eseridir, şiirleri bu günlere tanıklık etmiştir. (ASİLTÜRK 2006: 133)

Şairin birçok şiirinde babası Ahmet İzzet’e, sessiz ve kederli annesine, eşine, oğlu Deniz’e, kendisine kısacası hayatına dair bilgiler bulmak mümkündür. 1993 yılında *Öteki Şiirler*¹ kitabının ön sözünde Ahmet Erhan, buradaki şiirlerini hayat macerasının tarihsel bir özeti olarak tarif etmiştir. (ERHAN 2015:7) Aslında tüm şiirleri incelendiğinde şairin bu yerinde tespitinin sadece *Öteki Şiirler* kitabı için değil, birçoğu için de geçerli olduğu görülmektedir.

Erhan *GSM* adlı şiirinin birinci bölümünde dünyaya gelişini ironik bir biçimde anlatmıştır:

*Buyrun, ben Ahmet Erhan
Bir kilo beşyüz gram gelmiş tartıda, doğduğu zaman
Dört ablanın ardından horoz çükü kadar bir oğlan
Doktorlar ve hemşireler arasında bahis salgını:
Yaşar mı yaşamaz mı, şu er ve han
Üç ayda topaç, dört ayda gülle gibi olmuş
Daha doğumda ağlamayı ertelemiş hinlikten
Ati ömrüne saklamış
Bütün lohusaların sütü ona akmuş, rivayet o ki
Şımarıklığı bundan
Hoca, bu demiş ya katil olur ya büyük adam
İkisinin arasında zati bir soğan zarı
Doğa kanunu kurt kaparı
Kapanın elinde kalmış dört mevsim diken... (GSM, 2. cilt, 239)*

Şiirlerinde kendi adı“Erhan”ın yerine ona okumayı sevdiiren babasının adını ekleyerek “Ahmet Erhan” adını kullanmayı tercih etmiştir. Şairin kırk birinci doğum gününde kaleme aldığı *erhan bozkurt ahmet erhan’ı yargılıyor!* adlı otobiyografik bilgilerin yer aldığı şiirinin başında kimlik fotokopisi yer almaktadır: (*erhan bozkurt ahmet erhan’ı yargılıyor*, 2. cilt, 296)

...

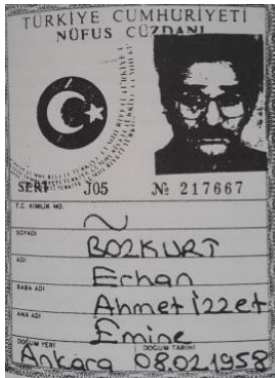
Erhan Bozkurt konuşuyor:

08.02.1958. Ahmet İzzet’ten olma,Emine’den doğma.

Boşandı. İslam. İçel. Mersin. Mesudiye ve bir sürü rakam.

Veriliş nedeni. Zayi. Keçiören.Ankara. Nüfus müdürü adına.

Yüzmeyi kırk yıllık seanslarda öğrenen bir Akdeniz çocuğu

¹ Ahmet Erhan’ın *Burada Gömülüdür*’deki (Kırmızı Kedi Yayınevi, 2015) tüm şiirlerinde şiir başlıkları (GSM şiiri hariç) küçük harfle, şiir kitaplarının adları büyük harfle yazılmıştır. Makalede bu yazı düzenine uyulmuştur.

Haydar Ergülen Akdenizli karamsar şair Ahmet Erhan için şu tespitlerde bulunmuştur:

“Erhan Bozkurt, Ahmet Erhan’ı Yargılıyor!” şiirinde kimlik fotokopisi vardır. Babasının adı Ahmet İzzet’tir, onun adı Erhan Bozkurt’tur, babasının adını kendi adına eklemiştir. 1958’de Ankara’da doğmuş bir Akdenizlidir. ‘Akdeniz Duyarlığı’ dedikleri şiir ‘hareketi’ de, ki değildir, yalnızca Ahmet’in ve Özdemir İnce’nin şiirlerinden doğru türetilmiş bir duyarlılıktır, ki Özdemir İnce ile Ahmet Erhan’ın Mersin’den yanlarına aldıkları ‘yolluk’ niyetindedir. Bilhassa Ahmet’in yazdıkları için ‘karaakdeniz duyarlılığı’ demek daha yerinde olur.” (<http://www.sabitfikir.com/dosyalar/yilki-sairi-ahmet-erhan>)

Şair, 1986’da kaleme aldığı ve kötümserliği kusmukların çiçek kalıplarına dökülmüş hali olarak nitelendirdiği dizesiyle dikkat çeken *otobiyografi* adlı şiirinde ise kendini tanıtır:

....
*Sana artık Ahmet Erhan diyorlar
Akdeniz 1958.1.72, 60 kg.,
evli, karısı hamile, iki paket sigara.
sabah dokuz akşam yedi. - sahi ne vardı başka?
Evet, diyorlar ve ekliyorlar:
Önüne geleni öpme isteğiyle dolu bir insancılık
Sonunda götürse götürse, çiçek götürür kendi mezarına
Gibi deli, gibi meczup, gibi seyda*

*Ve keçe uçlu bir kalemle yazıyorlar:
Doğacak çocuğuna ad düşünen nihilizm
Sabahın alacakaranlığında, bir uçurum önünde
bekleyen dirim
Sana artık Ahmet Erhan diyorlar. (otobiyografi, 1. cilt, s. 389)*

Varoluşunu neredeyse hüznle birleştiren ve biraz da bu hüznün etkisiyle ölümü bir metafor olarak şiirine yerleştiren şair, *ölümün sözlüğü* şiirinde bunu itiraf etmiştir:

Kaç şiir yazdım ki ölümden söz eder

Kimi görsem daha ölmedin mi, der gibi yüzüme bakar oldu

Arapçaları, İtalyancaları, Türkçeleri ayıramasam da

Sıfat fiil ad zamir

Ölümlerin sözlüğüne çalıştım yıllar boyu (ölümün sözlüğü, 1. cilt, 397)

Adnan Özer’in aktardığına göre Behçet Necatigil Ödül töreni’nde Edip Cansever henüz yirmi üç yaşındaki Erhan’a “Evlat ne çok bahsetmişsin, daha gençsin oysa, kimden öğrendin ölümü...” diye sormuştur. (*Burada Gömülüdür, 1. cilt, s.7*) Kendisini “*ölümün üveyoğlu, acının şahdamarı*” (8.2.1991, 1. cilt, 544) olarak nitelendiren Erhan’ın şiirlerinde yalnızlık da ölüm kadar işlenmiştir. Bu hususta Adnan Satıcı şöyle der:

Birbaşınalık anlamında düşünüldüğünde, yakınılan, istenilmeyen bir durumdur yalnızlık. Ancak, Erhan’ın şiirinde başkaldırı; uzlaşma zemininden uzaklaşma anlamıyla yer bulur. Açıkçası istendik bir yalnızlıktır onunkisi. Toplumsal bağlanmalarından neredeyse bütün bütüne kopmuş bu birey, yaşamak eylemine de bilinen anlamlarının dışında bir anlam yüklemek zorunda kalır: Yalnızlık, giderek ölüm! Yaşam eşittir yalnızlık o da eşittir ölüm denkleminin şiirsel ifadesi 'Yaşamdan aşka ölüm yoktur' dizesinde yer bulur." (Burada Gömülüdür, 1. Cilt, s.374)

Şiirlerinde “ölüm, baba, yalnızlık, toprak, ayna, alkol” gibi izlekler doğrultusunda kimi sözcükleri sıkça tekrarlamıştır. Metin Celal, Ahmet Erhan’ın özgün bir şair olduğunu ifade etmiştir:

“Ben kendi açımdan Ahmet Erhan’ın şiirini bir dönemi noktlayan (70’li yılların şiirini) ve yeni bir döneme başlayan (80’li yıllara) şiirimizin göstergesi olarak görüyorum. Ahmet Erhan

jargona dahil olmadı, aksine tavır aldı. Slogan atanların arasından sıyrıldı, kendi sesiyle konuşmayı yeğledi.”(ASİLTÜRK 2006: 133)

Ahmet Erhan; Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirmiş, uzun yıllar Türkçe öğretmenliği yapmıştır. Şairin bütün şiirleri 2014 yılında Kırmızı Kedi yayınları tarafından *Burada Gömülüdür* adıyla iki cilt halinde basılmıştır. Eserin birinci cildinde *Alacakaranlıktaki Ülke, Yaşamın Ufuk Çizgisi/Akdeniz Lirikleri, Sevda Şiirleri, Zeytin Ağacı, Ateş Çalmayı Deneyenler İçin, Ölüm Nedeni: Bilinmiyor, Deniz, Unutma Adını* adlı şiir kitapları derlenmiştir. Eserin ikinci cildinde ise *Öteki Şiirler, Çağdaş Yenilgiler Ansiklopedisi, Resimli “Ahmetler” Tarihi, Ne Balık, Ne De Kuş, Kaybolmuş Bir Köpek İlanı, Şehirde Bir Yılkı Atı, Sahibinden Satılık* şiir kitapları bir araya getirilmiştir.

Üretken bir şair olan Ahmet Erhan, 2013 yılında 55 yaşında iken kaleminden düşürmediği ölümle karşı karşıya gelmiş, kansere yenilerek hayata gözlerini yummuştur.

1. Ahmet Erhan'ın şiirlerinde argo ve sövgü

*“Yürüyüşü düzgün, ağzı bozuk
Bir çocuk, öldürsen metroya binmez
Kebabistana götürsen karnı doymaz
Artık küfürlerimi elimden tersiyle silmeliyim”*

Çıkmaz, Ahmet Erhan

Ahmet Erhan, *Çıkmaz* adlı şiirinde “*Artık küfürlerimi elimden tersiyle silmeliyim*” dese de onun şiirlerinde argo ve sövgünün ayrı bir yeri vardır. Ahmet Erhan'ın şiirlerinde argo ve sövgünün yerini ele almadan önce argo ve sövgü kavramlarına değinmek yerinde olur. “Kullanılan ortak dilden ayrı olarak bir meslek veya topluluktaki insanların kullandıkları özel dil veya söz dağarcığı, mecazen ise serserilerin külhanbeylerin kullandığı söz ya da deyim” (*Türkçe Sözlük* 1998: 129) olarak tanımlanan argo Osmanlıcada lisân-ı erâzil, lisân-ı hezele olarak adlandırılmıştır. Kimi sözlüklerde eş anlamlısı olarak da hırsız dili, kayış dili ifadeleri verilmiştir. (TUĞLACI 1981: 127) “Çoğu zaman zengin anlatımlı, hırsızlara ait özel dil. Bazı sosyal kesimlerde kullanılan, kaba, bayağı biçimlerde süslenmiş anlatım tarzı” ya da “Eskiden, önce esnafın, sonra da dilenci, serseri, külhanbeyi, hırsız, kaçakçı ve genel olarak şerir takımının kendi yaşayış tarzı isteğine uyarak, etrafındakilerin anlayamayacağı bir şekilde ve kendi aralarında konuştuğu aşağılık, özel ve gizli dil” (AKTUNÇ: 8) tanımlarında olduğu gibi sözlüklerde genellikle argonun alanı daraltılmış, genel dilin boynunda pek bir işlevi olmayan bir dil olduğu ifade edilmiştir. Divanü Lugati't-Türk'ten beri sözlüklerde yerini bulan argonun ortak dili etkileyen özel bir dil olduğu yadsınamaz. Doğan Aksan'a göre argo deyim aktarmalarına çok yer veren, bunun dışında kelimelere yeni anlamlar yükleyerek kullanan bir dil olan argodaki deyim aktarmaları, dildeki birçok ögeyi çok anlamlı duruma getirmiştir. (AKSAN 1978: 113) Bußmann, argonun toplumun diğer bireyleri tarafından anlaşılmasında gerektiklerinden, anahtar sözcükleri genel söz varlığına girer girmez anahtar sözcüklerde yenilemeler yapılması zorunluluğunun ortaya çıktığını belirtmiştir. (TOKLU 2015:195) Buradan anlaşıldığı üzere argodan standart dile birçok sözcük dahil olmuştur.

Argoyu genel ve alan argosu olarak değerlendiren Hulki Aktunç, alan argosunun oluşum alanlarını “suç dünyası, kapalı dünyalar, azınlık dünyası, cinsel dünya, alışveriş dünyası, spor dünyası” şeklinde sıralarken Nevzat Özkan bu alanlara “inanç dünyası ile iletişim dünyası” alanlarını eklemiştir. (ÖZKAN 2002: 26-27)

Argonun kullanıldığı alanlardan biri de şüphesiz malzemesi dil olan edebiyattır. Aktunç'a göre eskiler yergi/cinsellik/hezl üçgeni içinde argodan yararlanmıştır. (AKTUNÇ: 397) “*Tanıklarıyla Osmanlı Argosu Sözlüğü*”nde verilen örnekler ışığında argonun divan şiirinde de tercih edildiği görülmektedir. Yine argo halk şiirinde, Karagöz ve Ortaoyununda, Ahmet Rasim ve Hüseyin Rahmi gibi eserlerinde günlük hayatı yansıtan yazarlarda, “Sövmekle gülmek adamı ipten kurtarır” diyen Neyzen Tevfik'in, Orhan Veli, Salah Bırsel, Metin Eloğlu, Can Yücel gibi sokak diliyle şiir dilini bütünleştiren şairlerin dizelerinde karşımıza çıkmaktadır. Mehmet Akif Ersoy ise daha çok betimlemelerinde argodan yararlanmak gerekliliğini duymuştur.

Aktunç'a göre alan argolarının ortaya çıkma nedenlerinden biri toplumun ya da içinde bulunulan topluluğun genel ahlaki davranış ve kurallarıyla belirli zamanlarda da olsa uzlaşmayan, aykırı düşebilecek birey davranışlarıdır. (AKTUNÇ: 10) Yaşadığı yüzyılı "sütü bozuk" olarak nitelendiren, uzlaşmadığı dünyaya türlü sıfatlar yükleyen (*resimli 'ahmetler' tarihi*, 2. cilt., s.261), Ahmet Erhan'ın argo ve sövgüye yer vermesi bu bağlamda değerlendirilebilir.

Erhan'ın *Burada Gömülüdür*'deki tüm şiirleri tarandığında argo alanlarından suç dünyası alanına (kabadayı argosu) ve cinsel dünya alanına (cinsel argosu, eşcinsel argosu, fuhuş argosu) dair sözcükler kullandığı tespit edilmiştir. Bunun yanında seyrek de olsa alışveriş dünyası alanına (esnaf ve eğlence yerleri argosu) ait argo ifadeler de rastlanmaktadır. Şunu da eklemek gerekir ki şair eserinin ikinci cildinde yer alan 90 sonrası şiirlerinde argo ve sövgüye daha çok yer vermiştir. Kaba dil sayılan argonun estetik bir dili olan şiirde kullanımı şiirlerden örneklerle açıklamak yerinde olacaktır:

Kabadayı argosuna örnek:

"Ben ölüyorum adamım, şöyle ya da böyle/Ardımdan fotoğrafımı sana postalarım." (*cenaze namazı*, 2. cilt, s. 98)

adamım: (deyim) (Ar. âdem) "Arkadaşım, kardeşim" anlamında kullanılır. (Büyük Argo Sözlüğü, s. 34)

"Bugünü mü buldunuz ey dingiller/Sevginiz batsın! Pencere kar..." (*sevgililer günü*, 2. cilt, s. 469)

dingil: s. ve i. Aptal, salak. (Büyük Argo Sözlüğü, s. 95)

"İki üç haspanın kertenkele kuyruğunda Woddy Allen'dan bir kitap" (*ey yağmurlar*, 1.cilt, s. 553)

haspa: a. Alay ve şaka Kızlara, kadınlara şaka veya alay yollu söylenen bir söz. (Büyük Türkçe Sözlük/ www.tdk.gov.tr)

"Puştlar, İskender kebabına bile patent almışlar/'küçük'ten kurtarıyor bizim lavuk"

Akıllı çocuk raconu bilir (küçük İskenderiye, 2.cilt, s. 423

lavuk: s. ve i. Erkek, adam. (Büyük Argo Sözlüğü, s. 202)

racon: i. Yöntem, kural, adet. Usul. (Büyük Argo Sözlüğü, s. 251)

"Yağmurlar da diner moruk/(...)/Saatler moruk saatler... ne olmuş saatlere kurmayiveririz bir gün/(..)/Biz ne kötü yaşadık be moruk/(...) Moruk diyorum artık benimle büyüyenlere..." (*benimle büyüyenler için*, 1. cilt, s. 412)

moruk: i. 1. Yaşlı kimse, ihtiyar. 2. "Arkadaşım, dostum" anlamında teklifsiz bir hitap biçimi olarak söylenir." (Büyük Argo Sözlüğü, s. 221)

"Kız tavlama sanatına masalarda höykürmek mi/Salya sümük ağlamak" (*Cihangir miyavlaması*, 2. cilt, s. 346)

tavlamak: Arkadaşlığa, birlikte olmaya razı etmek

"Volta atıyor martılar göğün duvarında/Ne balık, ne de kuş olabildim şu dünyada" (*Cihangir miyavlaması*, 2. cilt, s. 34)

volta atmak: Bir aşağı bir yukarı yürümek. (Büyük Argo Sözlüğü, s. 305)

“Yaylan hadi eve, annen kızar...” (öğüt,, 2. cilt, s. 163

yaylanmak: Gitmek, savuşmak, yürüyüp ortadan kaybolmak (Büyük Argo Sözlüğü, s. 311)

Cinsel dünya argosuna örnek:

“Şu godoş dünyaya kazığı çaktık madem” (resimli ahmetler tarihi, 2. cilt, s. 262)

godoş: (kodoş) (Erm. godoş boynuz”) Muhabbet tellalı, pezevenk. (Büyük Argo Sözlüğü, s. 190)

“Hayatta bir tek seni becerdim/Ölümler yatar gibi uzun bir uykuda” (bir hayat kadını'na ağıt, 1. cilt, s. 559)

becermek: Cinsel ilişkide bulunmak.(Büyük Argo Sözlüğü, 58)

Esnaf argosuna örnek:

“Mardin'de ayakçılar beni konuşur/Bir şarkı okunur” (yürümek, 2. cilt, s. 318)

ayakçı: Gezgin esnaf; seyyar esnaf. (Büyük Argo Sözlüğü, 51)

Eğlence yerleri argosuna örnek:

“Geride, tabakta kalmış patatesler tavalarda/ Fondip biralarda, Kilise'deki Zehra teyze” (o derin Yağmurlarda, 2. cilt, s. 356)

fon dip: (deyim) Bardakta ya da şişede kalan içkiyi bir kerede sonuna kadar içme. (Büyük Argo Sözlüğü, s. 119)

Alay, mizah, abes kasıtlar da taşıyan argo, sövgü (küfür) ile eş anlamlı değildir ancak sövgülü argo kelimelerin de olması kimi sözlüklerde argonun “kaba, küfürlü sözcük, deyim” (Milliyet-Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi 1986: 778) olarak tanımlanmasına yol açmıştır. “Sövme sözü, küfür” anlamlarına gelen sövgünün, hakaret içermesi ve bu özelliği ile argodan ayrıldığı ve argonun küfre kıyasla daha özel kullanım alanları içerdiği düşünülebilir. Bununla birlikte sövgü sözleri genellikle argonun bir alt alanı olarak sayılmaktadır. Sövmek “İrza, nâmûsa dokunan, ayıp, çirkin ve haysiyet kırıcı birtakım kalıplaşmış sözler söylemek, küfretme” anlamındadır. (AYVERDİ; TOPALOĞLU 2005: 1125) Arapça kökenli küfür sözcüğünün ise “örtmek; inkâr etmek, inanmamak” anlamları vardır. Küfür, argoda olduğu gibi “gizlemek” ya da “anlaşılmaması için şifrelemek” değil, aksine “gizli ve ayıp olanı açığa çıkarma yoluyla hakaret etmek” amacıyla ortaya çıkmıştır ve sövgü sözlerini, genellikle cinsel organların adları, cinselliğe ilişkin fiiller, cinsel tabu sayılan durumların tasviri, hakaret amaçlı kullanılan kelimeler (eşek, bunak, aptal, dinsiz, embesil, primat...) ile bunlarla ilgili deyim ve atasözleri oluşturur ve bunlar kişinin psikolojik durumuyla ilgili olup, muhatabının “gizli”, “mahrem” ve “günah sayılan”, bedence yahut psikolojik olarak gösterdiği zafiyet durumlarını tahkir ve tezyif amacıyla söylenir. (AKAR 2014: 30) Dolayısıyla argonun dili küfre göre daha hafiftir, rahatsızlık edici düzeyde değildir, muhatabını rencide etme amacı yoktur.

İçinde yaşadığı topluma duyarlı, yaşananlara yazdıklarıyla itiraz eden bir şair olan Erhan, şiirlerinde argo ve sövgü gibi dilin etkili silahlarını kullanarak adeta hayata ve insanlara meydan okur, yer yer acılarıyla alay eder, yer yer hırçınlaşır ve küfre sığınır. Argoya nazaran ziyadesiyle sövgülü ifadeler ve kaba sözlerle yer veren Ahmet Erhan'ın “Şiir, insanın en gerçek, en dolaysız, en özlü eylemlerinden biridir.” (ERHAN 2001:17) sözleri de şiirlerinde dolaysızca kullandığı ifadeleri açıklar niteliktedir:

Üstüme gelme, sana bir künde atarım aklın şaşar

Gelme üstüme orospu çocuğu

Sana yalvaracağıma kahve falıma baktırırım

Bir yol görünüür, bir de adak

İnce uzun bir kız, saçları kara

Makine, elini ver makine

Üvey kardeşim benim, piçim

Vidalaların yağlandı mı, bir isteğin var mı?

Gel, aylara, güneşlere filan gidelim. (makinalaşmamak, 1. Cilt, s. 402)

Öpüşünce sen gene yıka ellerini

Bir boka yaramazdım kiloyla alınıp satılsam (özür, 1. Cilt, 558)

Burada Gömülüdür kitabının birinci cildindeki sövgülü şiirler şunlardır:

ölümün sözlüğü, s. 397/ makinalaşmamak, s. 402/ tiksinti, s. 407/ James Dean, s. 410/ hayır hayır hayır hayır, s. 522/ ey yağmurlar, s. 553

İkinci cildindeki sövgülü şiirler ise daha fazladır:

çağdaş yenilgiler ansiklopedisi, s. 143, 145/ ıslak, s. 188/ fotoğraf, s. 203/ resimli “ahmetler” tarihi, s.262, s.264/ daüssıla, s. 310/ karşılaştırma, s. 335/ cihangir miyavlaması, s. 344/ ay çarpması, s. 381/ kiracı, s. 407/ çocuk, s. 414/ kazı, s. 420/ küçük İskenderiye, s. 423/ çıkmaz, s. 438/ amca, s.448/ kırkayak takvimi, s. 495

Ahmet Erhan'ın şiirleri Cemal Süreya'nın “*Tabiat ahlakı kovuyor. Nerde bir ahlak türemişse, orda tabiatla ahlak çatışma halinde. Sanatı doğuran mutlaka bu çatışmadır demiyoruz. Ama sanatı besleyen bu çatışmadır diyoruz. Tabiat sanatla kurulu düzene baş kaldırıyor. İtiyor onu. Hafife alıyor. Bozuyor. Ağuluyor. Sanatlar içinde bu özelliği en çok taşıyan da şiir sanatıdır.*” sözlerini haklı çıkartır niteliktedir. (SÜREYA 2015: 22)

Toplumcu gerçekçi şairlerin ve yazarların sokağı edebiyata taşıma arzusu onda da vardır; günlük dili, sokak ağzını şiir diliyle bütünleştirir. Bununla birlikte “*Şu alçak ironiyle yatmasam ben intihar ederdim*” (*limon, 1.cilt, s.555*) mısraında belirttiği gibi ironi onun hayatta kalma yoludur. Sövgü, argo ve kaba sözü bir arada kullandığı *Ey Yağmurlar* şiirinde geçen “*Duyulur bir ürperti ve hacamat/ Edilmiş hüüzün sulandırılır ironiyle*” dizeleri şairin dilin radikal sözcükleri olan argoyu, sövgüyü ve kaba sözleri kullanmaktan kaçınmaması, ironi ile lirizmini hafifletme çabası olarak açıklanabilir. Yaşam karşısındaki muhalif tavrını, karamsarlığını, öfkesini, argo ve sövgüyle şiir diline yansıtmasını şairin “*Bir şair, düşünce ve duygularını, yaşam karşısında aldığı tavrı şiir yoluyla dile getirmek zorundadır.*” (ERHAN 2001:10) sözleri de ortaya koymaktadır.

2. Ahmet Erhan'ın Dil Anlayışı

*Hiçbir kişi zamirinde yer bulamadım
Ben-Sen-O-Biz-Siz-Onlar
Tekil duyguları bir türlü çoğulluyamadım
Bütün sıfatları alkole yatırdım
Salamura balık gibi olurum yaza kadar*

Türkçe, Ahmet Erhan

Şairin poetikası şiirinin dilini belirler. Toplumcu-gerçekçi bir şair olan Ahmet Erhan dili önemser, sözcükleri titizlikle seçer. Nitekim şair *Sözcükler* şiirinde bunu ifade etmiş, bire bin verecek sözcükler aradığını, içindeki tufanı anlatmaya sözcüklerin bile yetmediğini dile getirmiştir:

...

Bitek sözcükler arıyorum şimdi
Bire on, bire yüz, bire bin verecek
Yurdumu anlatmak için –ve daha pek çok şeyi
Kağıtların aklığında seyredecek
Sözcükler yalın, sözcükler gülünç ve katı
Amaanlatamıyorlar içimdeki tufanı (Sözcükler, 1. Cilt, 252)

Uzun yıllar Türkçe Öğretmenliği görevinde bulunan Erhan, Türkçenin hakkını veren bir şairdir. Ahmet Erhan'ın bilhassa 90'lı yıllardan sonra kaleme aldığı şiirlerinde “*special yalnızlık/Bill-board com tr/ e-mail attım/parmak drink/thank you very much/happy birthday to you/Go home America/Blue-jeanlı Meryem, Elidor, Dupont, Camel vs.*” gibi yabancı dilden geçen sözcükleri ve kalıp sözleri, marka adlarını bolca kullandığı görülmektedir. Türkçeyi savunan bir şairin şiirlerinde ve şiir başlıklarında bu yabancı sözcüklere yer vermesi eleştirilebilir. Ancak şairin bu tutumunu küreselleşen dünyaya ve yozlaşan dile bir tepki olarak değerlendirmek mümkündür. Kaldı ki şiirin, hem şairinin hem de yazıldığı çağın resmi olduğu düşünülürse Ahmet Erhan'ın şiirlerinde reklamların, markaların, değişen ve yozlaşan Türkçenin yansımalarını görmek yadsınamaz.

Yerellikten beslenen bir şair olan Ahmet Erhan, şiirlerinde standart dilin dışına çıkarak bölgesel sapmayı örnekleyen ağzlardaki sözcükleri de kullanmıştır:

“Denizin alnacında uçsuz bucaksız” (*buğulu pencere, 2.cilt, s. 231*)

alnaç:Karşı, ön taraf, gözönü, her taraftan görülebilen yer, meydan, açıklık.

“Köşkerlerin yorgunluğu ilan eden” (*şarkı, 2.cilt, s. 30*)

köşker:Kunduracı, yemenici, kundura onarıcısı.

“Saçının beliklerini suyla ıslatır” (*gece vardiyasından dönen işçiler, 2.cilt, s.31*)

belik: a. hlk. Saç örgüsü.

“Olur a, şimdi kapımı çalsa gönlüm göverecek” (*küçük iskenderiye, 2.cilt, s.42*)

“Bakarım gözlerine eğnim silkelenir.” (*öylesine bir aşk şiiri, 1.cilt, s. 550*)

eğin: Beden, vücut.

Şiirlerinde “*esrik*” gibi arkaik ifadelerle yer vererek tarihsel dönem sapması yaptığı gözlemlenmiştir:

“Güzelliğine esrik (*biraktım esinlere, 2.cilt, s.50*)

esrik: Sarhoş.

Ahmet Erhan'ın, “*devletlu, teşne, mülim, cemaziyelevvel*” gibi sözcüklere, “*ehl-i müslüman, kadir-i mutlak, tevhid-i tedrisat, misra-i berceste, peder-i muhterem, şeb-i yelda*” gibi klişe Osmanlıca terkiplere de yer vermesi tarihsel dönem sapmasına örnektir. Bunun yanında “*kabus-ı türki, kamus-u ölüm, hilal-i ahmet*” gibi kendi ürettiği terkipler de ilgi çekicidir. Görüldüğü üzere Ahmet Erhan, şiirlerinde eş zamanlı ve art zamanlı sözcükleri bir arada kullanma yoluna gitmiştir.

Sözcüklere getirdiği eklerle gerçekleştirdiği sözcük sapmasına şiirlerinde sıkça rastlanır:

rakılamak: “*Gece. Mürdümeriği gibi bir gece. Ömrün yasak bölgelerinde rakılasak mı?*”(homini de gırtlak, 2. cilt, s. 544)

ultra-yalnızlık: “*Ultra-yalnızlık sokağından geçtiğimden beri*” (*hayır hayır hayır hayır, 2.cilt, s.523*)

delimtrak: “*Bir gül açar delimtrak*”(şair, 1. cilt, s. 503)

boğultu: “*Neden her şeyde bir mozaik boğuntusu*” (*mersin, 1.cilt, s. 461*)

soytarma: “Soytarma sümüklü bir velet gibi/Sevilmesen de seversin, korkma” (*Şiir kesikleri*, 2.cilt, s. 485)

Numara doğru da adam yanlış/ soytarma!/ Herkes kendi yarasının üstüne kapaklanmış... (*GSM*, 2.cilt, s. 241)

piknikleme: Şiir başlığı, 2.cilt, s. 519

Ahmet Erhan'ın şiirlerinde yazım kurallarının ihlali ve bütün şiir başlıklarının küçük harfle yazılması gibi yazım sapmasına örnek ifadeler de tesadüf edilmektedir:

Aherhan, denen adamı bulsam da yumruklasam (*yanlış coğrafya*, 2. Cilt, s. 525)

Gökkuşağı üstünde bir bulut parçası/ Git desen gitmez, deli olacam (*piknikleme*, 2. Cilt, s. 519)

Sonuç

Tüm bu saptamalar ışığında Ahmet Erhan'ın argo ve sövgüyü lirizmini yumuşatmak amacıyla kullandığını söylemek mümkündür. “Acının şairi” olarak tanınan Erhan, dünyanın kahrına dayanmak için ironiye sığınır. Şiirlerindeki ironik dili ise argo ve sövgü ile yakalamıştır.

Toplumcu gerçekçi bir şair olan Ahmet Erhan'ın günlük hayattan beslenen şiirlerinde argo, sokaktaki insanın en çok da kendisinin yaşantısını yansıtmada, gündelik hayata tanıklık etmede önemli bir araçtır.

Şiirlerinde argoya nazaran sövgü sözlerinin daha fazla olduğunu ve sokak dilini başarıyla şiire taşıdığı ifade edilebilir. Şiirlerinde fütursuzca kullandığı sövgü sözleri; onun adaletsizliğe, ölüme, tanıklık ettiği olaylara ve aslında hayata karşı isyanıdır. Sövgü yoluyla dertlerini, kaygılarını al aşağı eder, onlarla alay eder. Bu bağlamda Ahmet Erhan'ın, dilin marjinal yansımalarından argo ve sövgüye yer vererek şehir hayatının bireyde biçimlendirdiği bıçkın dili şiirlerinde kullandığı ifade edilebilir. Erhan, yaşam karşısındaki muhalif tavrını, karamsarlığını, öfkesini, acısını argo ve sövgüyle şiir dilinde ifade etmeyi tercih etmiştir. Bu tercih aynı zamanda onun ironisinin önemli harçlarından biri haline gelmiştir.

Türkçeyi savunan bir şair olan ve kelime oyunlarını seven Erhan, standart dilin dışına çıkarak dilin klişe ifadeleri yerine bölgesel sapma, tarihsel dönem sapması, yazım sapması ve sözcük sapması gibi dil sapmalarından da yararlanmıştır. Küreselleşen dünyaya ve yozlaşan dile tepkisini yine dil yoluyla ortaya koymuştur.

KAYNAKÇA

AKAR, Ali (2014), “Türk Sözlükbiliminde Tanımsız Bir Alan: Sövgü Sözleri”, *Dil Araştırmaları*, Sayı: 14, s. 27-33.

AKSAN, Doğan (1978), *Anlam Bilimi ve Türk Anlam Bilimi*, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil-Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, 2. Basım.

----- (1995), *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*, Ankara: Engin Yayınları.

AKTUNÇ, Hulki (2009), *Büyük Argo Sözlüğü (Tanıklarıyla)*, İstanbul: YKY yayınları.

ARSLAN, Mehmet (2009), *Argo Kitabı*, İstanbul : Kitabevi.

ASİLTÜRK, Bâki (2002), “Modern Türk Şiirinde Argo-İki Örnek. Metin Eloğlu-Salâh Birsal”, *Türk Kültüründe Argo*, Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Yayını (SOTA), Hollanda, s. 183-197.

----- (2006), *1980 Kuşağı Türk Şiirinin Poetikası*, İstanbul: Toroslu kitaplığı.

AYVERDİ, İlhan, TOPALOĞLU Ahmet (2005), *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.

BAYRI, Mehmet Halit (1934), *İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri*, İstanbul: Burhaneddin Matbaası.

- ÇETİN, Nurullah, (2004), *Şiir Çözümleme Yöntemi*, Ankara: Öncü Kitap.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (1990), *Türk Argosu İnceleme-Sözlük*, Ankara: Aydın Kitabevi.
- ERHAN, Ahmet (2001), *Ankara-İstanbul Karatreni*, İstanbul: Everest Yayınları.
- (2015), *Burada Gömülüdür* 1-2, İstanbul : Kırmızı Kedi Yayınevi.
- ERSOYLU, Halil (2004), *Türk Argosu Üzerinde İncelemeler*, İstanbul: L&M Kitaplığı.
- İnönü Ansiklopedisi, c. 3, s. 289
- KARAGÖZ, İlknur (2005), “Argo ve Kaba Sözlerin Rasim Özdenören’in Kuyu Adlı Hikâyesinde Bir Söz Varlığı Unsuru Olarak Yansıması”, *Kafdağı Dergisi*, Yıl 13, S. 59, s. 75-79.
- KAYGILI, Osman Cemal (2003), *Argo Lugatı*, (Hzl. Tahsin Yıldırım), Selis Kitaplar, İstanbul.
- KEFELİ, Emel (2002), “Edebiyat Argo İlişkisi”, *Türk Kültüründe Argo, Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Yayını (SOTA)*, Hollanda, s. 169.
- MANGIR, Mediha (2009), *Osman Cemal Kaygılı’nın Eserlerindeki Sözvarlığı*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dn: Prof. Dr. Mustafa Özbalcı, Samsun
- Milliyet-Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi (1986), c. 2, s. 778
- NASKALİ, Prof. Dr. Emine Gürsoy, Doç. Dr. Gülden Sağol (2002), *Türk Kültüründe Argo, Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Yayını (SOTA)*, Hollanda.
- ÖZKAN, Nevzat (2002), “Gizli Dil Olarak Argonun Fonksiyonu Üzerine” *Türk Kültüründe Argo, Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Yayını (SOTA)*, Hollanda.
- ÖZÜNLÜ, Ünsal (1997), *Edebiyatta Dil Kullanımları*, Ankara: Doruk yayıncılık.
- ÖZÜNLÜ, Ünsal (1982), “Şiir Dilinde Sapmaları”, *Türk Dili dergisi*, Ankara, sayı 45, s. 77-85.
- SÜREYA, Cemal (2015), *Papirüsten Yazılar*, İstanbul: YKY yay.
- TOKLU, Osman (2015), *Dilbilime Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- TUĞLACI, Pars (1971). *Okyanus 20. yy. Ansiklopedik Türkçe Sözlük*, İstanbul: Pars yay., 1. c.
- Türkçe Sözlük I-II* (1998). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elektronik kaynaklar:

<http://www.sabitfikir.com/dosyalar/yilki-sairi-ahmet-erhan>

www.tdk.gov.tr